

דברי חזיון
באמונה ובטחון ועוז
על פרשיות השבוע

ויאמר אליהו

מאת הרב אלי' מאיר סמיט שליט"א
ישיבת רבי חיים עוזר « » 058-323-1459 \ 347-897-9968

בס"ד

אין לנו מושג כמה כח יש בכל מילת התפלה שאנחנו מוצאים מפינו, אפי' כאשר לא מכוונים, ועאכו"כ כשמכוונים!!!

התפילה, כי 'אין שיחה אלא תפילה' (ברכות כו:), וכלומר, שבשעת הדין, לאחר אריכות ימיו ושנותיו, יגידו ויראו לו, כמה היה יכול לפעול בשיחתו אם היה מתפלל, ויתבעו אותו מדוע באמת לא ניצל אותה מתנה טובה שנתן הקב"ה לבריותיו.

« איזה 'פרסומא ניסא' אנו רוצים לפרסם באמצעות קריאת המגילה?? »

וההתחזקות באמונה בכוחה של תפילה הוא לומדין אנו ממעשה המגילה, וכמו שכתוב הרמב"ם (בהקדמה לספרו יד החזקה בסוף מנין המצות) "וצונו לקרות המגילה בעונתה, כדי להזכיר שבחיו של הקב"ה ותשועות שעשה לנו והיה קרוב לשועתנו, כדי לברכו ולהללו, וכדי להודיע לדורות הבאים, שאמת מה שהבטיחנו בתורה כי מי גוי גדול אשר לו אלקים קרבים אֵלָיו וגו' (דברים ד, ז), עכ"ל.

וכך איתא במדרש (אסתר ז י"ג) "וז"ל, "באותה שעה (שנגזרה הגזירה בימי המן הרשע להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים), רץ אליהו זכור לטוב בבהלה אצל אבות העולם, ואצל משה בן עמרם, ואמר להם, עד מתי אבות העולם רדומים בשינה, ואי אתם משגיחים על הצרה שבניכם שרויין בה, כי מלאכי השרת וחמה ולבנה וכוכבים ומזלות ושמים וארץ וכל צבא המרום בוכים במרד, ואתם עומדים מנגד ואינכם משגיחים."

"**אמרו** לו, מפני מה, אמר להם מפני שנהנו ישראל מסעודתו של אחשוורוש, ובעבור זאת נגזרה עליהם גזירה לכלותם מן העולם ולאבד זכרם. אמרו לו אברהם יצחק ויעקב, אם הם עברו על דת הקב"ה ונחתמה גזירתם, מה אנו יכולים לעשות. חזר אליהו ואמר לו למשה, אי רועה נאמן, כמה פעמים עמדת על הפרץ לישראל ובטלת גזירתם לבלתי השחית וכו'."

"**אמר** לו משה, כלום יש אדם כשר באותו הדור, אמר לו יש ושמך מרדכי, אמר לו לך והודיעו, כדי שיעמוד הוא משם בתפלה ואני מכאן ונבקש רחמים עליהם לפני הקב"ה. אמר לו רועה נאמן, כבר נכתבה אגרת כלייה על ישראל. אמר לו משה אם בטיט היא חתומה תפלתנו נשמעת, ואם בדם נחתמה מה שהיה הוא שיהיה. אמר לו בטיט היא חתומה. אמר לו משה רבינו לך והודיעו למרדכי. מיד הלך והודיעו למרדכי, הדא הוא דכתיב ומרדכי ידע את כל אשר נעשה, ויקרע מרדכי את בגדיו (אסתר ד, א), עכ"ל המדרש.

והארין הקדושת לוי (פורים, קדושה שלישית) ללמוד מכאן בגודל כח תפילתם של ישראל שאף גזירה שנכתבה ונחתמה בטבעת המלך אפשר לקרועה ולבטלה ע"י צעקה וזעקה אמיתית מעומק הלב.

והנה בפסוק שמושה רבינו ע"ה שאל את הקב"ה, וְאָמְרוּ לִי מָה שְׁמוֹ מָה אִמְרֵ אֱלֹהִים. ויאמר אלקים אל משה אֵהִיָּה אֲשֶׁר אֵהִיָּה וגו' (שמות ג, יד), ובגמ' (ברכות דף ט: א) אמרו, "אמר לו הקב"ה למשה לך אמור להם לישראל אני הייתי עמכם בשעבוד זה ואני אהיה עמכם בשעבוד מלכות וכו'."

ופירש הרמב"ן שם, "כי משה אמר לפניו יתברך ואמרו לי מה שמו, היינו שיגיד להם השם שיוורה הוראה שלמה על המציאות ועל ההשגחה, והקב"ה השיבו למה זה ישאלו לשמי, אין להם צורך לראיה אחרת כי אהיה

« האם אדם שאינו מכוון בתפילתו יכול לקלקל בהזכירו משהו שלא מן העניין?? »

כתיב בפרשה אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם קִרְבָּן לַה' מִן הַבְּהֵמָה מִן הַבֶּקָר וּמִן הַצֹּאן תִּקְרְבוּ אֶת קִרְבְּנֵכֶם (ויקרא א, ב), והרה"ק **התפארת שלמה זי"ע**, מוציא מענין הקרבנות מסר נפלא בעבודת האדם את קונו, וז"ל: "אדם כי יקריב מכם וגו', פי' האדם ההולך בדרכיו ואין לו שום התקרבות להקב"ה, יקח לו ראייה מן הבהמה, שנעשית הקדש להקרבה על פי דיבורו של האדם שאמר הרי זו עולה, ונעשית קודש קדשים רק ע"י דיבורו והבל פיו של האדם עליה. ואע"פ שהבהמה עצמה לא נשתנית והיא כמו שהיתה, אך הדיבור שמוציא האדם הוא קודש קדשים והוא שחל על הבהמה והקדישה. א"כ יראה האדם גודל הקדושה אשר בו, ומה עוד ק"ו הדבור של תורה ותפילה לפני השי"ת."

"**וזה** פירוש אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם שרוצה להתקרב לה', מן הַבְּהֵמָה יבין מעצמו שחל הקדושה עליו ע"י דיבור פיו, ובה תִּקְרְבוּ אֶת קִרְבְּנֵכֶם כי די לו בהרוח ה' אשר בקרבו והוא משכן לו", עכ"ל.ק."

וכבר הוכיח כן הרה"ק **מרוז"ן זי"ע** (כנסת ישראל עמו' פ"ד), שכל הגה ודיבור של קדושה היוצא מפיו של האדם חשוב הוא לאין ערוך, וכל דיבור של תורה ותפילה מעלה אותו. וראיה, שהמקדש את האשה באמירה של 'הרי את מקדושת' מעתה כל מי שישאנה יתחייב בנפשו, וכל זה למה, מאחר שנעשתה אשת איש בדיבורו בפיו הרי את מקדושת, ואם בכוח הדיבור להחריב ולפגום בכל העולמות, כ"ש וק"ו שכל דיבור של תורה ותפילה, שפועל ומתקן את כל העולמות עליונים ותחתונים גם יחד.

הרה"צ רבי חיים ברים זצ"ל היה אומר במתק לשונו, הלכה פשוטה וידועה היא, שהטועה בתפילתו ומזכיר 'ותן טל ומטר' בימות החמה, מחזירין אותו, וטעם הדבר, כי הגשמים בימות החמה קללה הם, וחיישינן שמא יבואו גשמים על ידי תפילתו.

עתה בין והתבונן, הרי יהודי זה שטעה ואמר ותן טל ומטר בימות החמה, בעת שהחמה מכה בראש כל אדם, ואין זכר לגשמים (בארץ ישראל), ברירא לן שהיה בעת התפילה במחוזות רחוקים עד מאוד וכוונתו היתה ממנו והלאה, ולפי דעתנו לא היינו מחשיבים את תפילתו לכולם, מכל מקום אמרו חכמינו ז"ל שאפילו תפילה בלא לב כעין זו, יש בה כוח עצום ורב, עד שעליו לתקן את מה שקילל, ויחזור להתפלל בשנית.

וראיה לכך מצינו בדברי **הבאר היטב** (או"ח קיז, ז), במי ששכח ששבת היום, והמשיך בתפילת שמונה עשרה של חול, עד אחר ברך עלינו והזכיר ותן טל ומטר בימות החמה, עליו לחזור ולהתפלל של חול, עד שיאמר ברכת השנים כתקינה, ואז יחזור לשל שבת.

ראו במי דברים אמורים, בשוכח עיקר שבת, ואף על פי כן חיישינן שתפילתו תשפיע קללה מטר בימות החמה.

וכך פירשו צדיקים (כע"ז בנפש החיים שער א פ"ג), בהא דכתיב כי הִנֵּה יוֹצֵר הַרִים וּבִרְא רֹחַ וּמְגִיד לְאָדָם מָה שָׁחַו (עמוס ד, יג), ואמרו בגמ' (חגיגה ה:): שאפילו שיחה קלה מגידים לאדם בשעת הדין. שנרמז בזה לעניין

ידוע המעשה אשר היה אצל הגה"ק **הכתב סופר זי"ע**, אשר איש יהודי מתושבי פרעשבורג הלך לבקר את אחד מן השרים, ונלווה אליו משרתו הנכרי. הנכרי שראה את כיס המעות של השר מונח בצד והוא תפוח בשטרות כסף, יצאו עיניו מחוריהם, וחמד אותו לעצמו, ואכן הצליח להעלימו באין רואה ולשלשלו לכיסו. משמצא עצמו עם כיס המעות בידו, החל לפתע לרתת ולפחד מאימת השלטון על כן הטמינו בבית אדונו.

לאחר זמן הבחין השר כי הכסף איננו, ויקצוף האיש מאוד וחמתו בערה בו, והורה לשוטרי העיר לעשות חיפוש מדוקדק בכל בתי העיר על מנת למצוא את הגניבה, ואכן, לדאבון לב הם מצאו את צרור הכסף מוטמן בבית היהודי, מיד אסרו אותו באזיקי ברזל והשליכוהו הבורה לבית הסוהר, עד שיעמוד למשפט בעוון גניבתו.

היהודי התחנן על נפשו לפני שוביו כי אין ידו במעל כי לא שלח ידו בממון השר, ואין לו שום מושג וידיעה כיצד התגלגל הכיס לביתו. אמנם, למותר לציין שאותם שונאי ישראל לא קבלו את דבריו, וגזרו את דינו לתלותו על עץ רח"ל, ביום פלוני בשעה פלונית, על פני ככר העיר למען ישמעו ויראו.

שמע המעשה הגיע לאזניו של רב העיר הכתב סופר, ונכנס לעובי הקורה. פנה לכל החלונות בהשתדלויות שונות ומשונות, אך העלה חרס בידו, ולא הועילו מאומה, לא השתדלנות וגם השוחד לא פעל מאומה.

ויהי כראותו את המצב, החיש הכת"ס פעמיו לעיר הבירה בודאפעסט, אך גם שם נתקל בדלתות נעולות, כי גם הם חששו על חייהם ופחדו ממושל העיר של פרשבורג ולא אבו לעזור מאומה, ועד האחרון לא התיימש הכת"ס ולא עזב את בודאפעסט עד שהבין כי כלתה הרעה לבוא.

בלילה ההוא שקודם היום המיועד לביצוע גזר הדין, חזר הכת"ס לביתו בפחי נפש, ויהי בהיותו בביתו כרע מרוב חולשה ונדרם על מושבו, והנה בחלום, נגלה אליו אביו **הרה"ק החתם סופר זי"ע** וטען כנגדו, היתכן בישראל, עומדים להרוג יהודי על לא עוול בכפו ואתה גם את שנתך.

פרץ הכתב סופר בבכי ואמר, והלא עשייתי כל מה שבידי לעשות ולא הצלחתי. השיב לו החתם סופר, הרי עדיין יש מה לעשות, והיינו להתפלל.

מיד שלח הכתב סופר להעיר את כל בני העיר משנתם, אנשים נשים וטף, ופקד על כולם להתכנס באישון ליל בבית הכנסת, כאשר התמלא בית הכנסת, נשא הכת"ס דבריו, והחל לגולל בפניהם כל דרכי השתדלויותיו, וזעק, אם כל השערים נעולים בעולם הזה, אבל בשמים ממעל, אצל הקב"ה לעולם אין השערים ננעלים, ושערי דמעה לא ננעלו, ויזעקו כולם בקול גדול, ואכן הצליחו לעורר רחמי הקב"ה.

בבוקרו של יום, בהגיע מועד תלית היהודי, נמלכו השופטים שבכל זאת צריך לחקור מעט את באי ביתו של היהודי, ואכן קראו למשרתו הנכרי וחקרו אותו, מה היה וכיצד היה, ואכן, מכיוון שהמשרת לא היה מוכן לחקירה, נתבלבל באמצע דיבוריו, נשבר והודה שידידו במעל, ושחררו את היהודי ותלו תחתיו את הגוי, צדיק מצרה נחלץ ויבוא רשע תחתיו.

זהו הלימוד שצריך ללמוד, זה מה שכתוב בתורה כי מי גוי גדול אשר לו אלקים קרבים אליו. אין נפקא מינה באיזה מצב הבן אדם נמצא, תמיד יש לנו המתנה טובה של הקב"ה התפילה רק צריכין לבטוח בהקב"ה ולהתפלל בכל הלב.

עמהם בכל צרתם יקראוני ואענם, והיא הראיה הגדולה שיש אלוקים בישראל קרובים אלינו בכל קראנו אליו, ויש אלוקים שופטים בארץ, וזה פירוש נכון באגדה זו, עכ"ל.

והיינו כי כח התפילה שיש אלוקים קרובים אלינו, הוא לא רק ענין פרטי בכח התפילה, אלא הוא הראיה הגדולה על אלוקותו ית"ש, ושיש אלוקים בארץ, וזה נגלה בפורים, שאמת מה שכתוב בתורה כי מי גוי גדול אשר לו אלוקים קרובים אליו.

ואפילו המן זורש אשתו ידעו גם הם את עוצם כח התפילה, וידעו שאם ישראל יתפללו הם ינצחו וינצלו, וכמו שכתב **המלבי"ם** לפרש בפסוק וַיִּסְפַּר הַמֶּן לְזַרְשׁ אִשְׁתּוֹ וּלְכָל אֲהָבָיו וְגו' וַיֹּאמְרוּ לוֹ חֲכָמָיו וְזַרְשׁ אִשְׁתּוֹ אִם מִזְרַע הַיְהוּדִים מְרַדְּכִי אֲשֶׁר הַחֲלוּת לְנַפְל לְפָנָיו לֹא תוּכַל לוֹ כִּי נְפוּל תְּפוּל לְפָנָיו (אסתר ו, יג), ופירש "שאמרו לו כיון שנפלת א"כ ה"ז סימן שהיה בהשגחה ע"י תפילתו ותעניתו שמתעסק בו עתה, וא"כ לא תוכל לו רק אם נפול תיפול לפניו, ר"ל רק באופן הזה תוכל בו, אם תיפול ותכניע עצמך לפניו, עד שתתגאה דעתו ויפסיק מתפילתו ותשובתו, אז תגבר ידך לעשות חיל, אבל כל עוד שתלחם בו כן ירים ידו בתפילה, ועי"ז יגבר עליך", עכ"ל המלבי"ם.

וגם כאשר רואה שנעלו בפניו כל השערים, ולא מיבעיא ששערי ההצלחה סגורים וחתומים אלא אפילו שערי התפילה, שעומד ומתחנן פעמים רבות ולא נענה, אל יפול רוחו בקרבו אלא יחזור ויתפלל, ובודאי ישמע א-ל ויענהו.

וכך יש ללמוד ממה שדרשו חז"ל (מגילה יב) את הפסוק אִישׁ יְהוּדִי וְגו' וְשָׂמוּ מְרַדְּכִי בֶן יֶאֱזִיר בֶּן שְׁמַעִי בֶּן קִישׁ וְגו' (אסתר ב, ה) שהקיש על שערי רחמים ונפתחו לו. וראיתי דיוק נפלא, שלכאורה עיקר מעלתו של מרדכי שנפתחו לו שערי רחמים, ואם כן היה צריך לומר בן יפתח, ומדוע נקטו בן קיש. אלא ללמדנו על גדולתו של מרדכי, שלא התיימש לנוכח הגזירה, ואף שידע כל אשר נעשה, מכל מקום עמד והקיש שערי רחמים, מתוך האמונה בכוחה של תפילה, והיא שעמדה לבטל את הגזירה, והיא היא גדולתו.

ואמרו חז"ל במדרש בפרשת תצוה (שמו"ד פל"ח, ד) שלכן היתה הישועה ע"י מרדכי הצדיק, שהוא היה שלימות כח התפילה, ואמרו עה"פ וַיִּקַּח הַמֶּן אֶת הַלְּבוּשׁ וְאֶת הַסּוּס (אסתר ו, יא), מי גרם למרדכי לבא לידי הגדולה הזאת, שהיה מתפלל בכל שעה וכו', מאחר שראה עצמו בגדולה לא הגיס ליבו ולא עמד מן התפלה, אלא וַיִּשָּׁב מְרַדְּכִי אֶל שַׁעַר הַמֶּלֶךְ (אסתר ו, יב) שחזר לשקו ולתעניתו, וישב מרדכי כשם שהיה מתחלה, ע"ש.

והיינו שלא זו בלבד שחזר להתפלל גם אחרי שראה את הנס הגדול, שהמן נכנע לפניו ומרכיבו על הסוס, אלא שחזר להתפלל בשלימות גמורה כמו מקודם, לא הגיס ליבו ולא עמד מן התפילה, לא בכמות ולא באיכות התפילה, כשם שהיה מתחילה, וכמו שהתפילה מקודם היה בלב נשבר ומלא פחד על הגזירה הנוראה, כך גם אחר שראה פתח של ישועה, עמד והתפלל כאילו אין שום רמז לישועה, בשלימות התפילה.

ושורש כל זה הוא רק ע"י אמונה שלימה ברורה ובהירה בו ית"ש, ולדעת ידיעה והרגשה גמורה כי הכל באשר לכל ממנו ית"ש הוא, ואין לשום נברא כח לעשות כלום, וממילא אין נפק"מ במצב התפילה בין אם רואים פתח ישועה או לאו, כי עתה כמו מקודם הכל תלוי בו ית"ש, ואפילו נגזרה גזירה אין עושה חשבונות, אלא עומד ומתחנן בתפילה, ואפילו רואה התחלה של גאולה וישועה, הוא עומד ומתחנן לפניו ית"ש.

... נגלה אליו אביו
הרה"ק החתם
סופר זי"ע וטען
כנגדו, היתכן
בישראל, עומדים
להרוג יהודי על לא
עוול בכפו ואתה
גם את שנתך.
פרץ הכתב סופר
בבכי ואמר, והלא
עשייתי כל מה
שבידי לעשות ולא
הצלחתי. השיב לו
החתם סופר, הרי
עדיין יש מה
לעשות, והיינו
להתפלל..."